

# KARTA SOCIALE EVROPIANE NË NJË VËSHTRIM



European  
Social  
Charter

Charte  
sociale  
européenne

COUNCIL OF EUROPE



CONSEIL DE L'EUROPE

"Karta Sociale Evropiane dhe procedurat e saj të monitorimit janë instrumente të vlefshme për vendet anëtare të Këshillit të Evropës për të qënë të mirëinformuar dhe të përgatitur për vendimarrjen në fushën e të drejtave të njeriut që mbulohen nga Karta. Ato janë pjesë e strukturave të qeverisjes së mirë që një shtet i detyrohet gjithëkujt në juridiksionin e tij. Qeverisja e mirë demokratike është një argument në favor të vendeve anëtare që nuk kanë ratifikuar ende Kartën e rishikuar, për të pranuar disa, ose të gjithë artikujt e Kartës, si dhe procedurën e plotë të ankimimit".

Giuseppe Palmisano, President i Komitetit Evropian për të Drejtat Sociale

Fotot: © Këshilli i Evropës  
Dizajni i faqes kryesore dhe faqosja:  
Departamenti për Prodhimin e Dokumenteve  
dhe Botimeve (SPDP), Këshilli i Evropës

© Këshilli i Evropës, 2020  
Shtypur në Këshillin e Evropës



# Të drejtat e garantuara nga Karta

---

Të drejtat e garantuara nga Karta kanë të bëjnë me të gjithë individët në jetën e tyre të përgjithshme, ku vëmendje e veçantë u kushtohet personave dhe grupeve të cënueshme.

## Strehimi

- ▶ Kuadri ligjor që parashikon strehimin sipas një standardi të përshtatshëm (strehim i sigurt, i shëndetshëm dhe me përmasa të përshtatshme) (31§1)
- ▶ Garanci ligjore dhe procedurale në rast dëbimi (31§1, 31§2)
- ▶ Politika dhe veprime për të parandaluar mbetjen pa strehë (31§2)
- ▶ Ofrimi i akomodimit të përshtatshëm emergjent për të gjithë personat e pas-trehë (31§2, 13§4)
- ▶ Ofrimi i strehimit të përballeshëm përmes strehimit social cilësor dhe me sasi të përshtatshme ose me mjete të tjera (31§3)

## Shëndeti

- ▶ Sigurimi i një mjedisi të sigurt (11§3)
- ▶ Promovimi i shëndetit publik përmes edukimit mbi shëndetin dhe depistimit (11§2)
- ▶ Parandalimi i sëmundjeve dhe aksidenteve (11§3, 3§2)

- ▶ Ofrimi i aksesit efektiv ndaj kujdesit shëndetësor të përshtatshëm dhe të përballeshëm (11§1)
- ▶ Ndihmë mjekësore në rast emergjence për çdokënd që ka nevojë për të, përfshirë edhe personat që janë të pranishëm jo në mënyrë të rregullt (13§1, 13§4)
- ▶ Mbrojtja e shëndetit të nënës, aksesit të shërbimit e shëndetit të nënës (11§1, 11§2), rregullimi i kushteve të punës së grave në lidhje me mëmësinë, lejen e lindjes (8)
- ▶ Mjedis pune i sigurt dhe i shëndetshëm (3§1, 3§2, 3§3, 3§4, 2§4)

## Arsimi

- ▶ Arsim fillor dhe i mesëm pa pagesë për të gjithë fëmijët (17§1, 7§3)
- ▶ Shërbime udhëzimesh efektive për arsimin profesional pa pagesë (9)
- ▶ Formim profesional (duke përfshirë trajnimin e vazhdueshëm), çirakërinë dhe aksesin në arsimin e lartë mbështetur vetëm në aftësitë e individit (10)
- ▶ Akses i personave me aftësi të kufizuara në arsim dhe trajnim bazë, si edhe në rehabilitim (15§1, 10§1, 1§4)
- ▶ Mësimi i gjuhëve për migrantët (19§11, 19§12)

## Punësimi

- ▶ Aksesi në punësim:
  - Politika të plota për punësim dhe masa që promovojnë aksesin e barabartë dhe efektiv në punësim (1§1)
  - Shërbime pa pagesë për punësimin e punëkërkuësve (1§3) dhe masa për rifutjen në punë për persona të papunë për kohë të gjatë (10§4)
  - Akesi i personave me paaftësi në reabilitim (1§4) dhe punësim bazë (15§2)
  - Heqja e pengesave për angazhimin e punonjësve në punë/profesionet përfituese në shtete të tjera palë (18)
- ▶ Mundësi të barabarta dhe trajtim i barabart për gratë dhe burrat (1§2, 4§3, 20)
- ▶ Ndalimi i shfrytëzimit:
  - Ndalimi i punës me detyrim, ose i punës së detyruar, rregullimi i punës së të burgosurve dhe punës në familje (1§2)
  - Ndalimi i punësimit të fëmijëve nën moshën 15 vjeç (7§1)
- ▶ Marrëdhëniet e punësimit kolektiv:
  - Liria për të formuar ose për t'u bërë pjesë e sindikatave dhe organizatave të punëdhënësve, pavarësia dhe garancitë për aktivitetet e sindikatave (5) dhe mbrojtja e përfaqësuesve të punonjësve (28)
  - Konsultimet e përbashkëta (6§1), marrëveshjet kolektive (6§2), zgjidhja e mosmarrëveshjeve të punës (6§3) dhe masat kolektive (6§4)
  - Informimi i punonjësve, konsultimet (21) dhe përfshirja në përcaktimin dhe

përmirësimin e mjedisit dhe kushteve të punës (22)

- ▶ Mbrojtja e punonjësve:
  - Shëndeti dhe siguria në punë (3), kushte të drejta pune (2) dhe shpërblim i denjë (4§1, 4§2, 4§5)
  - Jeta private e punonjësve (1§2), mbrojtja nga të gjitha format e ngacimit (26)
  - Mbrojtje e posaçme e punonjësve të rinj (mosha nga 15 deri në 18 vjeç) (7), gratë e punësuarat në raport me mëmësinë (8) dhe punonjësit me përgjegjësi (27)
- ▶ Garancitë në rast të përfundimit të punësimit (4§4, 24, 25, 29, 8§2, 27§3)

## Mbrojtja sociale

- ▶ Mbrojtja nga varfëria dhe përjashtimi social (30)
- ▶ Sigurimi shoqëror i përshtatshëm (12), duke përfshirë trajtim të barabartë të personave që lëvizin ndërmjet shteteve palë (12§4)
- ▶ Ndihma e përshtatshme sociale dhe mjekësore për të gjithë personat në gjendjes nevojtare personale (13§1, 13§4)
- ▶ Parandalimi, heqja ose lehtësimi i gjendjes nevojtare personale (13§3)
- ▶ Shërbime sociale efektive (14) me cilësi të përshtatshme, duke përfshirë këshillimin, këshillat, ndihmën në shtëpi , kujdesin rezidencial, etj.

- ▶ Masa në favor të familjes (p.sh. këshillimi në familje, shërbimet e ndërmjetësimit, mbrojtja nga dhuna në familje, përfitimet familjare), barazia e bashkëshortëve, mbrojtja e të drejtave prindërore ofrimi i ambienteve dhe shërbimeve për kujdesin ndaj fëmijëve (16, 27§1)
- ▶ Mbrojtja e të miturve kundër rreziqeve fizike dhe morale, të tilla si shfrytëzimi seksual, trafikimi, keqpërdorimi i teknologjive të informacionit (7§10) dhe keqtrajtimi dhe abuzimi, duke përfshirë dënimin trupor (17)

## Integrimi dhe pjesëmarrja

- ▶ Krijimi i mundësive për të moshuarit për të mbetur anëtarë aktivë në shoqëri përmes përfitimeve, shërbimeve, lehtësive, strehimit dhe kujdesit shëndetësor të përshtatshëm, duke përfshirë kuadrin e kujdesit institucional dhe mbrojtjes nga abuzimi (23)
- ▶ Pjesëmarrja e personave me aftësi të kufizuara në jetën e komunitetit përmes garancive jodiskriminuese, politikeve të hartuara në konsultime me personat që janë drejtpërdrejt të përfshirë, ndihmës teknike dhe financiare për të rritur autonominë, masa përfshirëse të lidhura me komunikimin, mobilitetin dhe transportin, strehimin, kulturën dhe kalimin e kohës së lirë (15§3)
- ▶ Informacion dhe shërbime për punonjësit migrantë (19§1-3)
- ▶ Trajtimi i barabartë i punonjësve migrantë në lidhje me shpërblimin dhe kushtet e

tjera të punësimit, anëtarësimi në sindikata dhe gëzimi i përfitimeve nga marrëveshjet kolektive, në lidhje me strehimin (19§4), si dhe taksat dhe kontributet (19§5) dhe aksesin në drejtësi (19§7)

- ▶ Bashkimi me familjen për punonjësit migrantë (19§6) dhe garanci kundër deportimit (19§8)

## Mosdiskriminimi

Të drejtat e Kartës duhet t'u garantohen të gjithë personave të prekur, duke përfshirë edhe të huajt me qëndrim dhe/ose punë të ligjshme, pa asnjë diskriminim për shkak të racës, ngjyrës, seksit, moshës, gjuhës, fesë, opinionit politik ose tjetër, prejardhjes kombëtare ose origjinës sociale, shëndetit, asociimit me pakicat kombëtare, lindjes, ose ndonjë statusi tjetër, duke përfshirë dhe aftësitë e kufizuara (E).

# Komiteti Evropian i të Drejtave Sociale

Komiteti Evropian i të Drejtave Sociale (më poshtë “Komiteti”) vendos mbi përputhshmërinë e së drejtës dhe praktikës kombëtare me Kartën. Të pesëmbëdhjetë ekspertët e pavarur zgjidhen nga Komiteti i Ministrave i Këshillit të Evropës për një mandat gjashtë vjeçar, me të drejtë rinovimi vetëm një herë. Komiteti i jep vendimet në kuadrin e dy procedurave: procedurës së raportimit dhe procedurës së ankesave kolektive.

## Procedura e raportimit

Shtetet palë dorëzojnë rregullisht një raport ku shprehin se si i zbatojnë dispozitat e Kartës. Çdo raport lidhet me disa nga dispozitat e pranuar të Kartës.

Komiteti shqyrton situatën në vendet përkatëse dhe vendos nëse situatat janë apo jo në përputhje me Kartën. “Konkluzionet” e tij botohen çdo vit.

Nëse një shtet nuk merr masa për një vendim të Komitetit, që shprehet se shteti në fjalë nuk është në përputhje me Kartën, Komiteti i Ministrave mund të japë rekomandime për këtë shtet, duke i kërkuar atij të ndryshojë situatën në ligj dhe/ose në praktikë. Puna e Komitetit të Ministrave përgatitet nga një Komitet Qeveritar, i cili përmban përfaqësues

të qeverive të shteteve anëtare të Kartës, të asistuar nga vëzhgues që përfaqësojnë organizata të punëdhënësve evropianë dhe sindikata.

## Procedura e ankesave kolektive

Bazuar në Protokollin Shtesë të Kartës, i cili ka hyrë në fuqi në vitin 1998, sindikatat kombëtare dhe organizatat kombëtare të punëdhënësve, si edhe sindikata evropiane dhe organizata evropiane të caktuara (Konfederata e Sindikatave Evropiane (ETUC), BUSINESSEUROPE (ish-UNICE-ja) dhe Organizata Ndërkombëtare e Punëdhënësve (IOE)), si edhe OJF të caktuara ndërkombëtare kanë të drejtë të depozitojnë ankesa për shkelje të Kartës para Komitetit. Për më tepër, OJF-të kombëtare mund të depozitojnë ankesa nëse shteti në fjalë bën një deklaratë për këtë efekt.

Ankesa duhet të përmbajë informacion i cili dokumenton që organizata aplikuese i përmbush kërkesat e Protokollit dhe duhet të përcaktojë shtetin kundër të cilit drejtohet ankesa, dispozitën(at) e Kartës që pretendohet të jetë shkelur, si edhe objektin e ankesës, së bashku me shpjegimet dhe dokumentacionin mbështetës.

Ankesa duhet të hartohet në anglisht ose frëngjisht, ose, në rastin e organizatave kombëtare, në gjuhën/ët zyrtare të shtetit në fjalë.

Komiteti shqyrton ankesën dhe, nëse ankesa deklarohet e pranueshme, fillon një procedurë me shkrim për shkëmbimin e informacionit midis palëve. Komiteti mund të vendosë të organizojë një seancë publike gjatë shqyrtimit të ankesës. Në fund, Komiteti merr vendim mbi themelin e ankesës, të cilin ia dërgon palëve dhe Komitetit të Ministrave në një raport, i cili bëhet publik brenda katër muajve.

Në rastet kur Komiteti konstaton shkelje të Kartës, Komiteti i Ministrave i Këshillit të Evropës e fton shtetin për të cilin është konstatuar shkelja të marrë masa specifike për ta sjellë situatën në përputhje me Kartën.

### **Efektet e zbatimit të Kartës në shtete të ndryshme**

Si rezultat i sistemit të monitorimit, shtetet bëjnë ndryshime në legjislacionin dhe/ose praktikën e tyre në mënyrë që ta sjellin situatën në një linjë me Kartën. Detajet e këtyre rezultateve (dhe zhvillimet aktuale) përshkruhen në dokumentin faktik mbi vendin, të cilin mund ta gjeni në faqen e internetit: [www.coe.int/socialcharter](http://www.coe.int/socialcharter)

### **Më shumë informacion mbi Kartën**

- Faqja e internetit e Kartës Sociale përfshin, në veçanti, të gjitha raportet kombëtare, konkluzionet dhe vendimet e Komitetit Evropian të të Drejtave Sociale dhe dokumentet faktike mbi shtetet;
- Baza e të dhënave HUDOC e Kartës (<http://hudoc.esc.coe.int>) dhe Digest i Kartës të lejojnë të gjeshtë më shumë informacion mbi jurisprudencën e Komitetit;
- Bibliografia e përmbledhur, e cila është e përditësuar në mënyrë të rregullt.

### **Departamenti i Kartës Sociale Evropiane Drejtoria e Përgjithshme e të Drejtave të Njeriut dhe Shtetit të së Drejtës Këshilli i Evropës F-67075 Strasbourg Cedex**

- **Email:** [social.charter@coe.int](mailto:social.charter@coe.int)
- **Web:** [www.coe.int/socialcharter](http://www.coe.int/socialcharter)
- **Twitter:** [@social\\_charter](https://twitter.com/social_charter)

# Shtetet anëtare të Këshillit të Evropës dhe Kartës Sociale Evropiane

Situata më 1 qershor 2020

Shtetet anëtare	Nënshkrimet	Ratifikimet	Pranimi i procedurës kolektive të ankimeve
Shqipëria	21/09/1998	14/11/2002	
Andora	04/11/2000	12/11/2004	
Armenia	18/10/2001	21/01/2004	
Austria	07/05/1999	20/05/2011	
Azerbajxhani	18/10/2001	02/09/2004	
Belgjika	03/05/1996	02/03/2004	23/06/2003
Bosnje dhe Hercegovina	11/05/2004	07/10/2008	
Bullgaria	21/09/1998	07/06/2000	07/06/2000
Kroacia	06/11/2009	<b>26/02/2003</b>	26/02/2003
Qiproja	03/05/1996	27/09/2000	06/08/1996
Republika Çeke	04/11/2000	<b>03/11/1999</b>	04/04/2012
Danimarka	* 03/05/1996	<b>03/03/1965</b>	
Estonia	04/05/1998	11/09/2000	
Finlanda	03/05/1996	21/06/2002	17/07/1998 X
Franca	03/05/1996	07/05/1999	07/05/1999
Gjeorgjia	30/06/2000	22/08/2005	
Gjermania	* 29/06/2007	<b>27/01/1965</b>	
Greqia	03/05/1996	18/03/2016	18/06/1998
Hungaria	07/10/2004	20/04/2009	
Islanda	04/11/1998	<b>15/01/1976</b>	
Irlanda	04/11/2000	04/11/2000	04/11/2000
Italia	03/05/1996	05/07/1999	03/11/1997
Letonia	29/05/2007	26/03/2013	
Lihtensteini	<b>09/10/1991</b>		
Lituania	08/09/1997	29/06/2001	
Luksemburgu*	* 11/02/1998	<b>10/10/1991</b>	



Shtetet anëtare	Nënshkrimet	Ratifikimet	Pranimi i procedurës kolektive të ankimeve
Malta	27/07/2005	27/07/2005	
Republika e Moldavisë	03/11/1998	08/11/2001	
Monako	05/10/2004		
Mali i Zi	22/03/2005	03/03/2010	
Holanda	23/01/2004	03/05/2006	03/05/2006
Norvegjia	07/05/2001	07/05/2001	20/03/1997
Polonia	25/10/2005	<b>25/06/1997</b>	
Portugalia	03/05/1996	30/05/2002	20/03/1998
Rumania	14/05/1997	07/05/1999	
Federata Ruse	14/09/2000	16/10/2009	
San Marino	18/10/2001		
Serbia	22/03/2005	14/09/2009	
Republika Sllovaqe	18/11/1999	23/04/2009	
Sllovenia	11/10/1997	07/05/1999	07/05/1999
Spanja	23/10/2000	<b>06/05/1980</b>	
Suedia	03/05/1996	29/05/1998	29/05/1998
Zvicra	<b>06/05/1976</b>		
Maqedonia e Veriut	27/05/2009	06/01/2012	
Turqia	06/10/2004	27/06/2007	
Ukraina	07/05/1999	21/12/2006	
Mbretëria e Bashkuar	* 07/11/1997	<b>11/07/1962</b>	
<b>Numri i shteteve</b>	47 <b>2 + 45 = 47</b>	<b>9 + 34 = 43</b>	15

Datat me ngjyrë të zezë të theksuar u referohen datave të nënshkrimit ose ratifikimit të Kartës së vitit 1961; datat e tjera u referohen nënshkrimeve ose ratifikimeve të Kartës së 1996-ës, e rishikuar.

\* Shtetet, ratifikimi i të cilave është i nevojshëm për hyrjen në fuqi të protokollit amendues të vitit 1991. Në praktikë, ky protokoll zbatohet në përputhje me një vendim të Komitetit të Ministrave.

X shtete që kanë njohur të drejtën e OJQ-ve kombëtare për të bërë ankesa kolektive kundër tij. Kjo tabelë përditësohet në mënyrë të rregullt në faqen e internetit të Kartës, në adresën:

[www.coe.int/socialcharter](http://www.coe.int/socialcharter)





Karta Sociale Evropiane, e miratuar në vitin 1961 dhe e rishikuar në vitin 1996, është homologia e Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut në fushën e të drejtave ekonomike dhe sociale. Ajo garanton një gamë të gjerë të të drejtave të njeriut të lidhura me punësimin, strehimin, arsimin, mbrojtjen sociale dhe mirëqenien.

Nuk ka asnjë instrument tjetër ligjor në nivelin evropian që përmban një mbrojtje të tillë të gjerë dhe të plotë të të drejtave sociale sa mbrojtja që ofrohet nga Konventa.

Për këtë arsye, Karta konsiderohet si Kushtetuta Sociale e Evropës dhe përfaqëson komponentët thelbësorë të arkitekturës së të drejtave të njeriut të kontinentit.

[www.coe.int/socialcharter](http://www.coe.int/socialcharter)

Këshilli i Evropës është organizata kryesore e kontinentit për të drejtat e njeriut. Në të bëjnë pjesë 47 shtete anëtare, duke përfshirë të gjitha shtetet anëtare të Bashkimit Evropian. Të gjithë shtetet anëtare të Këshillit të Evropës kanë nënshkruar Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut, dokument i cili është hartuar për të mbrojtur të drejtat e njeriut, demokracinë dhe shtetin e së drejtës. Gjykata Evropiane mbikëqyr zbatimin e Konventës nga shtetet anëtare.

[www.coe.int](http://www.coe.int)



European  
Social  
Charter

Charte  
sociale  
européenne

COUNCIL OF EUROPE



CONSEIL DE L'EUROPE